

Programy

2023-04-14

Polska jest beneficjentem już czwartej perspektywy Funduszy Europejskich. W nowym rozdaniu funduszy unijnych na politykę spójności Polska ma do dyspozycji ponad 76 mld euro.

Pochodzą one z następujących funduszy unijnych:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- Europejski Fundusz Społeczny+,
- Fundusz Spójności,
- Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury,
- Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Programy, które będą realizowane w latach 2021-2027:

Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021-2027 (FEnIKS)

FEnIKS jest największym programem w całej Unii Europejskiej – zarówno pod względem alokacji, jak i liczby priorytetów rozwojowych. Budżet FEnIKS to 24 mld euro. Celem programu jest wsparcie zrównoważonego rozwoju Polski. Głównym kierunkiem zmian ma być budowa nowoczesnej infrastruktury technicznej i społecznej. FEnIKS przyspieszy transformację naszego kraju w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Najwięcej środków trafi na energetykę i środowisko (9,7 mld euro) oraz transport (blisko 13 mld euro). O pieniądze z budżetu programu mogą ubiegać się m.in. samorządy terytorialne, przedsiębiorstwa, zarządcy infrastruktury transportowej, przewoźnicy transportowi, instytucje ochrony zdrowia czy instytucje kultury, nauki i edukacji.

<https://www.feniks.gov.pl/>

Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)

FENG to program będący następcą Programu Inteligentny Rozwój wspierający przedsiębiorców w obszarze szerokorozumianych innowacji. Duży nacisk kładzie przy tym na działalność badawczo-rozwojową (B+R).

<https://www.nowoczesnagospodarka.gov.pl/>

Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)

FERC jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał

cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców.

<https://www.rozwojcyfrowy.gov.pl/>

Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej

Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej to kontynuacja wsparcia dla wschodnich województw na lata 2021-2027, aby przyspieszyć ich rozwój. Z Programu dofinansowywane będą projekty nastawione na biznes, adaptację miast do zmian klimatu, rozwój niskoemisyjnej mobilności miejskiej, ochronę bioróżnorodności, rozwój inteligentnych sieci dystrybucji energii, zwiększenie dostępności kolejowej i drogowej oraz rozwój zrównoważonej turystyki.

<https://www.fepw.gov.pl/>

Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)

W programie FERS będzie realizowane wsparcie na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

<https://www.rozwojspoleczny.gov.pl/>

Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE)

Środki z Pomocy Technicznej zostaną przeznaczone m.in. na: szkolenia dla beneficjentów korzystających z Funduszy Europejskich, rozwój krajowego systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych, działania informacyjno-promocyjne zwiększające wiedzę o Funduszach w Polsce.

<https://www.pomoctechniczna.gov.pl/>

Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027

Program, który obejmuje pomoc żywnościową w formie paczek żywnościowych lub posiłków oraz realizację działań towarzyszących (np. warsztaty, doradztwo), które będą miały na celu poprawę sytuacji osób potrzebujących i najuboższych.

Program Fundusze Europejskie dla Rybactwa

Program, który jest kontynuacją programu „Rybacktwo i Morze” realizowanego w latach 2014-2020. Będzie wspierać podmioty z sektora rybactwa.

<https://www.rybactwo.gov.pl/>

Program Fundusze Europejskie na Migracje, Granice i Bezpieczeństwo 2021-2027

W skład wchodzi 3 programy: Fundusz Azylu, Migracji i Integracji (FAMI), Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami (IZGW) oraz Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW)

<https://www.gov.pl/web/dfe-mswia>

Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy

Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG) są formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię i Liechtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. Fundusze te są związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz z jednoczesnym wejściem naszego kraju do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (który tworzą państwa UE oraz Islandia, Liechtenstein i Norwegia). W zamian za udzielaną pomoc finansową, państwa-darczyńcy korzystają z dostępu do rynku wewnętrznego UE mimo, że nie są jej członkami. Głównym celem Funduszy norweskich i Funduszy EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

<https://www.eog.gov.pl/>

Programy regionalne

Poza programami krajowymi fundusze unijne przeznaczone są na 16 programów regionalnych. Ich celem jest wspieranie rozwoju wszystkich regionów w dziedzinie konkurencyjności przedsiębiorstw, innowacji, społeczeństwa informacyjnego, ochrony środowiska i polityki energetycznej, zachowania dziedzictwa kulturowego i rewitalizacji przestrzeni, rynku pracy, wzrostu zatrudnienia, edukacji i zdrowia.

Fundusze zarządzane są w tym przypadku nie przez władze centralne, a instytucje samorządowe – czyli zarządy województw.

Program „Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027”

W ramach programu wsparcie uzyskują następujące dziedziny: badania i rozwój (B+R) oraz przedsiębiorczość, ochrona środowiska, transport miejski, transport regionalny, infrastruktura społeczna, rynek pracy, edukacja i włączenie społeczne, wsparcie dla wspólnot lokalnych, sprawiedliwa transformacja Małopolski Zachodniej, pomoc techniczna.

<https://www.rpo.malopolska.pl/>

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne to narzędzie zaproponowane przez Komisję Europejską również na okres programowania 2021-2027, przy pomocy którego jednostki samorządu terytorialnego mogą realizować wspólne przedsięwzięcia, współfinansowane ze środków Funduszy Europejskich.

Aby w pełni móc korzystać z instrumentu finansowania ZIT, konieczne było spełnienie kilku warunków, w tym zawiązanie zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa zwanego Związkiem ZIT oraz przygotowanie Strategii ZIT. Stworzenie partnerstwa w ramach ZIT związane było bezpośrednio z delimitacją obszaru Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, czyli określeniem zasięgu terytorialnego obszaru, na którym będą realizowane inwestycje. W przypadku Małopolski wsparcie w ramach ZIT obejmuje miasto wojewódzkie i jego obszar funkcjonalny, tj. Kraków oraz 14 sąsiadujących z nim gmin: Biskupice, Czernichów, Igołomia-Wawrzeńczyce, Kocmyrzów-Luborzyca, Liszki Michałowice, Mogilany, Niepołomice, Skawina, Świątniki Górne, Wieliczka, Wielka Wieś, Zabierzów oraz Zielonki. Samorządy te 24 czerwca 2014 r. zawiązały Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, a następnie przygotowały wspólną Strategię ZIT na okres programowania 2014-2020. Podobnie, na okres 2021-2027 konieczne jest uzgodnienie takiego dokumentu z Zarządem Województwa Małopolskiego, Instytucją Zarządzającą Programem Operacyjnym Fundusze dla Małopolski lata 2021-2027 oraz Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej i przyjęcie go do realizacji.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) to program, który składa się z 54 inwestycji i 48 reform. Wzmocni polską gospodarkę oraz sprawi, że będzie ona łatwiej znosić wszelkie kryzysy. Polska ma otrzymać 158,5 mld złotych, w tym 106,9 mld złotych w postaci dotacji i 51,6 mld złotych w formie preferencyjnych pożyczek. Pieniądze KPO pochodzą z europejskiego Funduszu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Recovery and Resilience Facility – RRF). Aby je otrzymać, Polska musi podpisać umowę z KE na część grantową oraz umowę na część pożyczkową. Spłata pożyczki zakończy się nie później niż po 30 latach tj. do 2058 r.

<https://www.gov.pl/web/planodbudowy>

Europejska Inicjatywa Miejska (European Urban Initiative, EUI)

Jest to inicjatywa Komisji Europejskiej, która ma na celu wspieranie dużych ośrodków miejskich w realizacji innowacyjnych i inspirujących projektów przyczyniających się do transformacji miast. Inicjatywa ma zapewnić wsparcie i możliwości przetestowania innowacyjnych rozwiązań oraz nowego podejścia do wyzwań stojących przed władzami miejskimi w całej Europie. Jest narzędziem wspierania miast, budowania potencjału i wiedzy, wspierania innowacji oraz opracowywania możliwych do przenoszenia i skalowalnych innowacyjnych rozwiązań dla wyzwań miejskich o znaczeniu dla całej Unii.

**Magiczny
Kraków**

Więcej informacji o EUI na stronie inicjatywy: <https://www.urban-initiative.eu/>

URBACT

URBACT to Europejski Program Współpracy Terytorialnej dla Zrównoważonego Rozwoju Obszarów Miejskich. Podkreśla kluczową rolę, jaką miasta odgrywają w obliczu coraz bardziej złożonych przemian następujących w Europie. URBACT pomaga miastom wypracować praktyczne, innowacyjne i zrównoważone metody, łączące wymiary ekonomiczny, społeczny i środowiskowy. Umożliwia im dzielenie się dobrymi praktykami i zdobytymi doświadczeniami z licznymi profesjonalistami zaangażowanymi w politykę miejską w Europie. W ramach projektów podejmowane są działania nakierowane na osiągnięcie konkretnych rezultatów, mając na celu budowanie potencjału władz miejskich krajów Europy, zmagającymi się z różnymi aktualnymi wyzwaniem oraz wspólnie rozwiązywanie problemów.

Więcej informacji o URBACT znajduje się na stronach: <https://urbact.eu/>

LIFE

Program LIFE to jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska, w tym przyrody oraz wpływu człowieka na klimat i dostosowania się do jego zmian. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska i klimatu. Projekty w tym programie polegają na wdrożeniu rozwiązania (lub technologii) będącego innowacją lub najlepszą praktyką, która umożliwi poprawę stanu środowiska. Wspiera testowanie rozwiązania w warunkach rzeczywistych oraz prowadzenie działań demonstracyjnych umożliwiających szerokie upowszechnienie, a nawet komercjalizację w skali całej UE.

Program obejmuje dwa obszary: Środowisko i Klimat oraz cztery podobszary: Przyroda i różnorodność biologiczna, Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia, Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej oraz Przejście na czystą energię.

Program LIFE zarządzany jest przez Komisję Europejską, za pośrednictwem Agencji Wykonawczej CINEA, która raz w roku publikuje zaproszenie do składania wniosków: https://cinea.ec.europa.eu/programmes/life_en

Rolę punktu kontaktowego LIFE w Polsce pełni: [Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej](#)

Horyzont Europa

Jest to już 9 program ramowy w zakresie badań i innowacji, przewidziany na lata 2021–2027.

W Horyzoncie Europa większość projektów realizowana jest w konsorcjach międzynarodowych, a ich podstawową cechą jest udoskonalenie lub tworzenie nowej wiedzy/technologii/produktu

**Magiczny
Kraków**

czy usługi przy wykorzystaniu wiedzy partnerów składających się na konsorcjum projektowe. W Horyzoncie Europa mamy również granty indywidualne – wspierające naukowców będących na różnych etapach kariery naukowej (granty Europejskiej Rady ds. Badań i Działania Marii Skłodowskiej-Curie)

Więcej informacji na oficjalnej stronie programu: <https://www.horizon-eu.eu/>

Interreg Europa Środkowa 2021 - 2027

Program Interreg Europa Środkowa jest finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna w zakresie Polityki Spójności UE na lata 2021-2027.

Program obejmuje regiony i miasta z dziewięciu państw członkowskich Unii Europejskiej: Austria, Chorwacja, Czechy, Niemcy, Węgry, Włochy, Polska, Słowacja i Słowenia. W obecnym programie, w porównaniu z poprzednim, obszar ten powiększono o region Brunszwik w Niemczech.

Program jest zorganizowany według czterech priorytetów finansowania:

Priorytet 1: Współpraca na rzecz inteligentnej Europy Środkowej

Priorytet 2: Współpraca na rzecz bardziej zielonej Europy Środkowej

Priorytet 3: Współpraca na rzecz bardziej połączonej Europy Środkowej

Priorytet 4: Poprawa systemu zarządzania współpracą w Europie Środkowej

Więcej informacji znajduje się na stronach: <https://www.interreg-central.eu/> oraz <https://www.ewt.gov.pl/strony/o-programach/programy-interreg-2021-2027/program-interreg-europa-srodkowa-2021-2027/>

Program Interreg Europa 2021-2027

Interreg Europa 2021-2027 wspiera wymianę doświadczeń, nowatorskie rozwiązania i budowę potencjału instytucji uczestniczących w przygotowaniu i realizacji polityk rozwoju regionalnego, w tym programów celu Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu. Program finansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Program obejmuje 27 państw członkowskich Unii Europejskiej, Norwegię oraz Szwajcarię.

Interreg Europa obejmuje jeden priorytet: Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych dla efektywniejszych polityk rozwoju regionalnego.

Więcej informacji znajduje się na stronach: <https://www.interregeurope.eu/> oraz <https://www.ewt.gov.pl/strony/o-programach/programy-interreg-2021-2027/program-interreg-europa-2021-2027/>

Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027

Program ma na celu wprowadzenie w życie innowacyjnych, rozważnie korzystających z zasobów wodnych i neutralnych dla klimatu rozwiązań poprzez współpracę transnarodową, z korzyścią dla obywateli całego regionu Morza Bałtyckiego. Program jest realizowany na obszarze dziewięciu krajów, z których osiem to państwa członkowskie UE (Dania, Estonia, Finlandia, Litwa, Łotwa, Polska, Szwecja i część Niemiec) oraz część Norwegii. Oferta programu jest skierowana do wszystkich polskich województw.

Projekty realizowane będą przez międzynarodowe konsorcja partnerskie. Program jest zorganizowany według czterech priorytetów finansowania:

Priorytet 1. Innowacyjne społeczeństwa

Priorytet 2. Społeczeństwa rozważnie korzystające z wody

Priorytet 3. Społeczeństwa neutralne dla klimatu

Priorytet 4. Zarządzanie współpracą

Więcej informacji znajduje się na stronach: <https://interreg-baltic.eu/> oraz <https://www.ewt.gov.pl/strony/o-programach/programy-interreg-2021-2027/program-interreg-region-morza-baltyckiego-2021-2027/>

Erasmus+

Erasmus+ to program Unii Europejskiej w dziedzinie edukacji, szkoleń, młodzieży i sportu. Jego celem jest wspieranie uczniów, studentów, nauczycieli, wykładowców i wolontariuszy w prowadzeniu międzynarodowych projektów służących podnoszeniu kompetencji. Do udziału w programie są zatem uprawnione także instytucje i organizacje publiczne i prywatne wspierające edukację formalną oraz uczenie się pozaformalne i nieformalne osób w każdym wieku. Europejski budżet programu na lata 2021–2027 wynosi 26,2 miliarda euro.

Więcej informacji znajduje się na stronie: <https://erasmusplus.org.pl/>